

MICHAL ČERVENÝ

MATEJ TÓTH

ODCHÝLKA

MATEJ TÓTH – MICHAL ČERVENÝ

ODCHÝLKA

KNIŽNÁ
EDÍCIA
DENNÍKA

MATEJ TÓTH – MICHAL ČERVENÝ

ODCHÝLKA

Copyright: Matej Tóth, Michal Červený, N Press, s. r. o., 2018

Tlač: FINIDR, s. r. o.

Vydal: N Press, s. r. o. v roku 2018

ako svoju šiestu publikáciu

Vydanie prvé

Publikácia vyšla s finančnou podporou
zdravotnej poisťovne Dôvera, mobilného
operátora O2 a Slovenskej sporiteľne.

Knihu podporila aj TV JOJ a TASR.

Kúpou tejto knihy podporíte O2 Športovú akadémiu Mateja Tótha.

ISBN 978-80-972394-6-6

OBSAH

Predslov	7	Začiatky so Spišom	93
Galavečer	11	Oslobodenie na Slovensku	99
Obvinili ma	15	Majster sveta	103
Taká normálna rodina	25	AIU17-83, nie Matej Tóth	113
Už je to vážne	29	Pôjdem na olympiádu?	119
Po známosti	33	Koniec	123
Začína sa boj	39	Olympijský víťaz	127
Rozchod s trénerom Mečiarom	45	Normálny život	135
Odchýlka	51	Ďakujem	139
Nadporučík na olympiáde	55	Obrazová príloha	
Prvé veľké víťazstvo	71	Čo o mne hovoria blízki	145
Rozchod s trénerom Benčíkom	79	Čísla	203
Prvé vypočúvanie	83	Prehľad pretekov	204

Predslov

Je pre mňa priam neskutočné, že práve čítate tieto slová. Ešte pred pár mesiacmi by mi nenapadlo, že o mne vznikne kniha. Po olympiáde v Riu som na to dostal zopár ponúk. Slušne som odmietal s tým, že sa na to ešte necítim a môžeme sa o tom po baviť po ukončení mojej kariéry.

Udalosti roku 2017 však môj pohľad zmenili. Práve v čase, keď môj dopingový prípad vrcholil, prišiel s ponukou Michal Červený a vydavateľstvo Denníka N. Vtedy sme si ešte vykali a ani zďaleka som ho osobne nepoznal. Všimol som si však jeho prácu a jeho komunikáciu. To ma presvedčilo, že by mohol byť ten správny človek, ktorý mi dokáže pomôcť s napísaním knihy o mojom živote. Michal mal potrebný nadhľad a odstup. Aj keď sa z nás počas písania, spoločných chvíľ a množstva správ a telefonátov stali kamaráti, stále zostal profesionál a jeho rady vám už o pár chvíľ uľahčia čítanie.

Odchýlka. Slovo, ktoré mi na osem mesiacov zmenilo život. Práve ním odborníci označili odber z môjho biologického pasu, na základe ktorého ma podozrievali z dopingu. A vďaka názvu tejto knihy zostane so mnou späť navždy. Možno si kladiete otázku, prečo kniha o mne nesie tento titul. Nápad prišiel z Michalovej strany. Veľmi spontánne, po 18 hodinách rozprávania počas sústredenia v Johannesburgu.

Po poslednej vete mi povedal: „Už viem, ako by sa kniha mala volať.“ V prvom momente som sa pýtal, prečo práve „Odchýlka“. To mu po siedmich večeroch môjho rozprávania o živote napadne práve jeden údaj v biologickom pase? Moje myšlienky však prerušil vysvetlením. Celý môj život a reakcie na niektoré situácie sa mu zdali také konformné, že sa odchyľovali od bežných ľudí. To sme dopadli, keď konformnosť a snaha o slušný život je pokladaná za odchýlku. Ale v tomto svete to tak asi je.

Veď posúďte sami po prečítaní knihy.

Táto kniha je moja svedčnosť, vysvetlenie, ale hlavne rozdelenie sa o svoje pocity. Pocity, ktoré som prežíval počas ôsmich mesiacov boja za očistenie svojho mena, keď som musel po päťdesiatich kilometroch ešte pokračovať v súboji o zlatú olympijskú medailu. V tomto období som bojoval aj za svoje hodnoty, podľa ktorých som dovtedy žil. Bojoval som za svoj život v podobe, akú mal 22 rokov mojej športovej kariéry.

Keďže mám rád objektivitu, rozhodli sme sa dať priestor dôležitým ľuďom môjho života, aby poskytli vlastný pohľad na jednotlivé udalosti a vysvetlili ich zo svojho uhla pohľadu.

Táto kniha dáva odpoveď vám, ale aj mne, kde sa vo mne zobraza tá sila a energia. Na krivé obvinenie sa nedá cielene pripraviť. Ale život, ktorý žijeme, nás pripravuje na všetko.

A príbehy, ktoré sú aj v tejto knihe spomenuté, ma formovali a pripravovali na zvládnutie tejto ťažkej skúšky. Aj preto sme sa rozhodli pretnúť dejovú líniu môjho života s udalosťami mája až decembra roku 2017.

Galavečer

22. december 2017

Na tú akciu som pôvodne ani nemal ísť. Susedia nás pozvali na vianočný punč a radi sme prijali. „Síce je vtedy Športovec roka, ale ja tam nebudem,“ povedal som im. Štyri dni pred galavečerom však prišla pozvánka, požiadali ma, aby som prišiel Jozefovi Pribilincovi odovzdať cenu Športová legenda za celoživotný prínos.

To ma presvedčilo – Pribilinec bol odmalička môj veľký vzor –, aj keď ma mrzelo, že sme museli odrieknuť návštevu, v našej štvrti v Banskej Bystrici totiž tvoríme skvelú komunitu.

Rád spomínam, ako mi sused Rastó Kučera pomáhal prenášať 200-kilový klavír po našom úzkom schodisku. Chudák, celá váha bola na ňom. Alebo na to, ako susedia našu ulicu symbolicky premenovali na „Olympijskú“ po tom, čo som vyhral olympiádu v Riu de Janeiro.

Na galavečer som chcel ísť, aj keď som ešte stále nevedel, ako dopadne môj prípad. Keď som bol siedmak na základnej škole, s kamarátmi z chôdze sme sedeli u trénera Petra Mečiara a sledovali zábery zo Soulu 1988, v ktorom sa Pribilinec stal olympijským víťazom v chôdzi na 20 kilometrov. Znelku tej olympiády nemôžem dostať z hlavy doteraz.

Cestou z Banskej Bystrice sme sa ešte zastavili u našich v Nitre, aby postrážili moje dcéry, vtedy desaťročnú Emmku a o dva roky mladšiu Ninušku. Rodičov aj brata som videl naživo prvýkrát odvtedy, čo som bol definitívne očistený. Možno by ste čakali výbuch emócií, no ten sme už mali za sebou, a to deň predtým.

Keďže som profesionálny vojak, na galavečer som išiel povinne v uniforme, u našich mi na ňu ešte Lenka našla logo útvaru Dukly.

Za menej ako hodinku cesty sme boli v Bratislave, auto som zaparkoval pri budove SND. Lenka nie je veľmi na takéto smotánkovské akcie, musel som ju prehovárať, aby so mnou išla, a nie prvýkrát. Obaja máme radi svoj pokoj, u nás doma, s deťmi. A za posledný rok sme ho nemali vôbec.

Tentoraz tu však nemalo ísť o mňa, na Športovcovi roka som bol naozaj iba ako hosť, veď som tento rok ani neabsolvoval žiadne preteky.

Sedeli sme s Lenkou v hľadisku, prišla za mnou hosteska. Odovzdávanie ceny za celoživotný prínos sa blížilo. Pobožkal som Lenku, odobral sa do zákulisia.

Na pódiu som sa pozdravil s moderátormi. Na ten moment nikdy nezabudnem. Nebolo to ako v americkom filme, keď sa hlavnému hrdinovi prehrá film o celom jeho živote. Nie. Bol to krásny moment, ktorý nedokážem opísať slovami.

Galavečer išiel v priamom prenose RTVS v hlavnom vysielacom čase, sledovali ho státisíce ľudí. Ja som mal maličkú úlohu, len odovzdať cenu. Spoliehal som sa na to, že budem nenápadný.

Veď ako často si pamätáte toho, kto odovzdával cenu? Každý čaká na laureáta.

Teraz to však bolo inak. Vyšiel som na pódium s cenou pre Jozefa Pribilincu a ľudia začali tleskať. Mne. Zrazu sa začali dvíhať zo sedadiel. Potlesk neprestával.

Toto som naozaj nečakal.

Ani nebolo v pláne, aby som niečo povedal do mikrofónu, mal som len odovzdať cenu. Situácia si však pýtala, aby som prehovril. Prejavy si nikdy nepripravujem a tak to bolo aj teraz.

A hoci mám pamäť výbornú a pamätám si dátumy a časy väčšiny svojich pretekov, z toho prejavu si veľa nepamätám.

Vtedy sa to konečne všetko skončilo. Bodka. Ten večer som dal aj posledné rozhovory médiám a mohli sa začať Vianoce. Asi moje najkrajšie v živote.

Obvinili ma

5. máj 2017

20.30, zvoní mi telefón, na displeji svieti meno „mamina“.

„Prosím,“ ozvem sa. Moja mama bola taká celý život – a aj teraz. Keď niečo cítila, nedokázala to zakrývať, hneď to dala von. A aj keď sa niečo snažila zakryť, rýchlo sme ju preukukli.

„Čo sa s tebou deje?“ spýtala sa. Pritom nevedela, o čo ide. Opýtala sa to len na základe toho, ako som zdvihol telefón. Asi nikto nás nepozná lepšie ako naši rodičia. Stačí jedno slovo do telefónu a hneď vedia, že sa niečo deje.

Už predtým, ráno tesne pred tréningom, som si na displeji telefónu všimol e-mail od Medzinárodnej asociácie atletických federácií (IAAF). Keďže som členom Komisie športovcov, nebral som to vážne. Povedal som si, že si ho pozriem až v pokoji

po tréningu. Myslel som si, že ide o nejaký newsletter alebo správu, ktorá prišla na spoločnú mailovú adresu.

Zrazu mi však volá Peťo Korčok. Môj švager, najlepší kamarát a zároveň aj šéf Slovenského atletického zväzu.

„Videl si ten mail?“ spýtal sa. „Nie,“ odpovedal som. „Tak si ho prečítaj a zavolaj mi.“

Hneď som vedel, že je zle – tak ako to moja mama vedela pri mne. Stačilo, aby som počul, akým tónom Peťo rozprával.

Narýchlo mi povedal, o čo ide: „Si obvinený z dopingu.“

Počkať.

Čo?

Nechápem.

To nemôže byť pravda.

Mal som zovretý žalúdok. Bol to pocit, akoby vás nečakane vyhodili z práce. Akoby sa náhle zrútilo všetko, na čom ste dlhé roky makali. A tým nemyslím len športové úspechy, ale aj to, ako vás vnímajú ľudia.

Keď som rozdýchal prvotný šok, prečítal som si ten e-mail. Písali v ňom, že som si pravdepodobne pomohol zakázanou látkou alebo metódou. Na stanovisko som dostal dva týždne.

Ja, čo som roky bojoval za čistú atletiku.

Ja, čo som pre novinárov povedal, že je fajn, že nadopovaní Rusi nebudú súťažiť.

Ja, čo som si potom musel zisťovať, ako sa vlastne dá dopovať.

Na ten 4. máj 2016 sa presne pamätám. Za všetko môže vzorka, ktorú mi odobrali práve vtedy. Rok predtým, ako mi napísali, že nie je v poriadku.

Nie som najväčší fanúšik futbalu, no keď dávajú Ligu majstrov, rád si ju pozriem. Často ju však nedopozeram, pretože som ranné vtáča a chodím skoro spať.

Na začiatku zápasu som skočil na záchod, nech nemusím ísť

počas futbalu. Bola to odvetna semifinále Real Madrid – Manchester City. Prvý zápas sa skončil bez gólov.

Hneď ako som spláchol, niekto zazvonil. Tušil som, že to nemôže byť nikto iný ako dopingový komisár. Otvoril som a naozaj, stál tam typický Nemec – blondavé vlasy, štyridsiatnik, okuliare bez rámu. Nápadne sa podobal na futbalového trénera Jürgena Kloppa. Ako väčšina komisárov aj on prišiel v športovom – rifle, polokošela, mikina.

Bolo mi trochu čudné, že prišiel večer, lebo v drvivej väčšine prípadov som absolvoval ranné odbery. Viac som to však neriešil, aj keď to neskôr zohralo veľkú úlohu. Keby prišiel ráno, zrejme by som teraz nepísal knižku o tom, ako som bojoval s obviňeniami z dopingu.

„Práve som bol na záchode, na moč si teda budete musieť počkať,“ povedal som mu. Zaviedol som ho do obývačky a pozerali sme spolu futbal. Medzitým som vypil veľa vody, nech to mám čo najrýchlejšie za sebou.

Prehodili sme pár slov aj o zápase, ktorý sa hral deň predtým, Bayern Mníchov síce zdolal Atlético 2:1, no nepostúpil. On však nebol fanúšik Bayernu.

Chlapík si zatiaľ rozložil nástroje na odber krvi a stihol mi ju zobrať ešte predtým, ako si Fernando z Manchesteru City strelil vlastný gól. Real viedol 1:0. Na moč sme museli počkať až do druhého polčasu a ešte pred tým, ako Real oslávil postup do finále, sme komisára odprevadili.

Až doteraz som to vnímal ako rutinnú návštevu. Odber, akých mám za sebou desiatky. Zrazu to bol odber, ktorý mi mohol ukončiť kariéru a zničiť to, ako ma vnímajú ľudia. Vlastne toho druhého som sa bál viac.

Ani som nedokončil rehabilitáciu a rýchlo som išiel domov, prečítať si ten e-mail na počítači.

Hneď som volal do Slovenskej antidopingovej agentúry a na

utorok sme si dohodli stretnutie, na ktorom mi v pokoji vysvetlia, o čo ide.

Mojej manželke Lenke stačil jeden pohľad a hneď vedela, čo sa so mnou deje. Všetko som jej vyklopil, hneď ako sa vrátila z roboty.

Ešte v tom prvotnom šoku som išiel na prvý ročník malých pretekov do Žiaru nad Hronom. Pôvodne som na nich mal štartovať, no na sústreďení na Sliezskom dome som si privodil menšie zranenie a nechcel som riskovať.

Na pretekoch sme s Peťom o všetkom povedali Martinovi Pupašovi, atletickému šéftrenerovi. Vedeli sme, že dokáže pomôcť, pretože Pupo je zároveň vedec. A skvelý chlapík.

Na druhý deň, v sobotu ráno, som odtrénoval a Pupo aj s mojím trénerom Spišom a Peťom sa presunuli do Nitry na svadbu našej chodeckej kolegyne Mariky Czakovej. Ja som toho už nebol schopný. Ani ten tréning nestál za veľa, pretože práve počas neho som Spišovi všetko povedal.

9. máj 2017

Celý víkend som na nič iné nemyslel. Rozmýšľal som iba o tom, ako ma mohli označiť za podozrivého z dopingu. Nedokázal som nič robiť, trénovať, ísť na svadbu, upratovať. Nič.

V utorok ráno som cestoval do Bratislavy do Slovenskej antidopingovej agentúry. Ich lekár mi z voleja povedal, že obvinenia sú veľmi vážne. „Na prvý pohľad mi podľa tej odchýlky bolo zjavné, že to môže byť spôsobené dopingom,“ povedal.

Už vtedy som bol pripravený obhájiť sa. Na lekára som vysypal všetky argumenty, ktoré som za víkend stihol zozbierať. „Ak je to takto, veľmi rýchlo podozrenia vyvrátite,“ odvetil.

Nevedeli sme, ako taká obhajoba vlastne prebieha. Ja s ňou skúsenosti nemám a nič o tom nevedel ani Peťo Korčok. Kontak-

tovali sme slovenského antidopingového odborníka Miroslava Motyčička.

Poslal som mu všetky dokumenty a rýchlo potvrdil to, čo mi povedal lekár na slovenskom antidopingu – moje vysvetlenia by mali stačiť. Pomohol mi spísať celkom rozsiahly e-mail, v ktorom som zhrnul všetky argumenty. On ich ešte prepísal do odbornejšieho jazyka a pridal nejaké „obkecy“.

K e-mailu sme priložili potvrdenie, že ma ožarovali, operovali a že som užíval silné lieky. K tomu sme pridali aj správu lekárky Marcely Skrakovej z hematologicko-onkologickej ambulancie v Petržalke.

Na základe svojej praxe napísala, že odchýlku, ktorú mi IAAF vyčítala, je možné dosiahnuť aj prirodzenou cestou.

Všetky správy sme preložili do angličtiny a odoslali ešte dva dni pred uzávierkou. Myslel som si, že to v pohode bude stačiť.

Tie dva týždne, počas ktorých sme dávali dokopy obhajobu, som sa na nič iné nedokázal sústrediť, trpeli aj tréningy. No keď sme to celé odoslali, bol som pokojný a začalo sa pohodovjšie obdobie.

13. jún 2017

Ešte som nebol dištancovaný, mohol som trénovať aj pretekať. Vynechal som však preteky Svetového pohára v Ríme. Ako som už spomínal, mal som za sebou menšie zranenie, tréningový výpadok a výrazné dvojtýždňové polavenie koncentrácie.

Načo by som tam išiel, keby som nebol stopercentne pripravený? To nie som ja.

Netušili sme, ako dlho budú antidopingoví experti posudzovať moje stanovisko, preto sme sa s trénerom Spišom do-